

271. Varia 2 (ook Technische Handleiding NTU, Nederlandse Taalunie)

1. Hij was een sangfroidje en verstookte het mazoutje (B.-N.). Met referte aan het vorige dictee: wat is het verschil tussen een koetje (dier) en een coup(t)je (staatsgreep; er is slechts één schrijfwijze goed, afhankelijk van de uitspraak)? In de Duizend-en-een-nacht probeerde de fijnproefster duizend-en-een smaken uit. In een mix van cijfers en letters schrijf je 50 duizendste. Drie kwart van de bevolking was tegen, blijkens een enquête, meer dan twee derde dus. Hij had een absence en was driekwart minuut buiten westen. Er werd geëist dat de voetballer geïjst zou worden. Naast 2e fasestudent schrijf je: 3e klashavist, 4de rangsmuzikant en 19e eeuwarchitectuur. De gepensioneerde 80-jarige (tachtigjarige) 4 sterrengeneraal (viersterrengeneraal) had geen 40-urige (veertigurige) werkweek meer. Hij gebruikte nog wel een 3-duimsrietje (drieduimsrietje). Vergelijkbare spellingproblemen zijn er met: BBC 1-programma, havo 4-party (havovierparty), koolstof 14-methode (koolstofveertienmethode), top 10-lijst, web 2.0-toepassing, formule 1-race (formule-eenrace), type II-fout (typetweefout).

2. Posh is deftig, zij woonde in de poshte buurt. Flexie is verbuiging en conjugatie is vervoeging (en reflectie is weerkaatsing). Je schrijft (met of zonder tussen-n): meestentijds, ziekteverzuim, rijstebrij, apennootje, pannenkoek, etappezege, perenboom, spinnenweb en spinnewiel, aktetas, blindeninstituut, gedaanteverwisseling, faseverschil, getijdenboek, de cysteverwijdering verliep moeizaam, autisnevereniging, oudemannenhuis, groeneaspergesoep, zelfstandignaamwoordgroep, driefasemotor, normen-en-waardendebat, stekeblind, duimendik, studentenzwangerschap (eindigend met een weduwepensioen?), christendom en besluiteloos.

3. Je schrijft ook: grotendeels, komijnekaas, bessensap, gazelleoog, pierenbad, tandenknarsen en knarsetanden, courgettestoofpotje, ziekteverzuim en ziekenhuis, brekebeen, gerstenat, groentemarkt, blindemannetje, jambenvers, voorwaardenscheppend, mechanismeconstructie, met een curveschaar kun je profielen knippen, viersterrenhotel, 5 sterrenhotel, driegemeenteoverleg, waardevast, kakebeen, apetrots, mijlenver, de reuzenkreeft loerde naar de reuzenboom, vrouwelijkepedagogencongres (simultaan met het secretaressecongres), spelevaren, mazelenachtig, baanloenschap, bendedom, haar frêleheid was opvallend.

4. Je schrijft vast wel goed: dronkenman (drinkebroer), gerstenat, paddenstoel, gedachtegang, soortenarm, weduwepensioen, horlogemaker, conciërgewoning, een pokkenlijder heeft het pokkenvirus, het ebolavirus (filovirus met enkeldraads-RNA, verwekker van de ebolakoorts) is ook een pokkenvirus, Secretaressedag, lendenbiefstuk, haar hordelopen leek wel een hindeloop (nee, ze kwam niet uit Hindelopen, het Fries Venetië!), vredegerecht, reëleonkostenvergoeding, vierzijdestrategie, waarden-en-normenstelsel, zuur-basenevenwicht, kinnebak, de kunstmanenlancering was adembenemend, beregoed, ravenzwart, seconde- en minuten-, beter: urenlang, agentenuniformrokje, sladood, sekteachtig, beambtenschap en bodeschap, hij was liefdeloos en niet redelijk, grenzeloos, wolkeloos en vlekkeloos.

5. Je schrijft volgens de Technische Handleiding: goudenregen en blauwereggen, aspergesoep, ganzenei, waardeleer, zielenpiet, wiegendood en wiegelied, vacaturestop, rodekool, wittebrood, dwingeland, periodeoverzicht, klassenbewustzijn, het amoebeabces baarde ons zorgen, terrorismebestrijding, langdurigziekenverblijf, tweefasepil, tweeperioderooster, ruggespraak, de hoogtezonnenassemblage was technisch gezien lastig, boordevol, retedruk, armelui, zittenblijver, grenzeloos, kosteloos en stateloos, ideeëloos, woordelijk, wezenloos en openlijk.

6. 's Anderendaags gaf hij de geest. Zijn tegoed aan levenskrachten was op. Er zijn verschillende soorten tarwes (tarwen), gersten en rijsten. Iemand in gebreke stellen is een ingebrekestelling, iets in der minne regelen is een inderminneregeling. Het reuzefeest was reuzeleuk; de kat maakte reuzensprongen van plezier en had reuzeplezier. Jeanine schreef een kattebelletje over het leuke kattenbelletje van die kat. Herkent u deze woorden: bolleboos, flierefluiter, klerelijer, klotefilm, schattebout en takkewijf? De koninginnenrit viel samen met Koninginnedag, na de koninginnennacht

dus. Traditioneel was er koninginnensoep. Zijn zonnewind, maneschijn en hellevuur wel reële natuurverschijnselen? Onderaan de Onze-Lieve-Vrouwetoren groeide het lievevrouwebedstro.

7. Het verhaal van de tussen-s is veel simpeler en zal geen problemen opleveren (denk ik, hoop ik): liefde(s)drank, liefdeloos, spellinggids en spelling(s)regel, 24 uur(s)dienst, vijftigmeterbad, (50 meterbad, 50m-bad), drietrapsraket, achtturbloem, waarheidsgetrouw, badjas, ministerraad, dansstudio, schadeloosstellen, alleszins, ziekenhuiszorg, perschef, schaatsster, fetisjzaak, slivovitsjstokerij, fitnessruimte, chintzfabriek, fezverkoop, jazzensemble, quizprogramma, sloopschroef, waarheidsserum, zuiveringszout, stationschef, raad(s)zaal, de beginselgelijke stedelijke zusterschool en de opvallende paterskerk met de daaraan grenzende zusterschool.

8. De voetballers hadden als mascotte een rode hond, de Rode Kruiszuster werd ingezet bij de rodehondepidemie, RefoAnders is onderdeel van een politieke partij en in het bos bevond zich de rode-eekhoornpopulatie. Een aantal (vernederlandste) Engelse en andere buitenlandse uitdrukkingen schrijf je als volgt: laserprinter, lazerstraal en laserstraal, folksinger, first lady, typewriter, black box, database en databank, cashflow, systeemcrash, beurskrach, wijd en zijd, computergestuurd, open en bloot, up-to-date, hogereordeproces, tuinontwerpwinkel, Dutch Mountains, insectenbeetzalf projectontwikkelaar en £'je (Engels pondje, met symbool!).

9. In asperges is de eind-s een flexie-uitgang. Een aantal Nederlandse samenstellingen schrijf je zo: lichtblauw, rechterbovenbeen, hogere machtsvergelijking, vrijemarkteconomie, op-en-top, elfendertigst, klip-en-klaar, hoog en droog, dingdong, pilipili, rimram, tingeltangel, tuftuf en zozo. Let wel: groenestroomproductie is iets anders dan groene stroomproductie. We schrijven: Johannes Vermeer en Johannes Vermeertoonstelling, koningin Beatrix en koningin Beatrixmonument, Willem II en Willem II-sigaar. En ook: belle époque, trompe-l'oeil, in vitro, face-à-main, fin de siècle, rez-de-chaussee, haute couture ge-EHBO'd en deux-chevaux.

10. De balkenendenorm is van nature Balkenendeachtig. Lastige woorden om te schrijven zijn: quasiuitbundig, cameraopstelling, derdegeneratieallochtoon, Riagg'er, Riagg-centrum, chloorfluorkoolwaterstofverbinding, zwart-Amerikaans, on-Russisch, post-ISDN-tijdperk (ISDN = integrated services digital network), bamastructuur, Unicef-gala, sofinummer, Cito-toets, megayup, CAT-scan, bommoeder, desdochter, doctor honoris causa, nazibeul, purschuim, Erasmus-student en Benelux-land, ge-a.u.b.'d, en pseudo-drs. (afgekort).

11. Petje af, als u al de volgende uitdrukkingen foutloos schrijft: D66-dom, 9/11-gebeurtenissen, €50-biljet (50 eurobiljet), web 2.0-toepassingen, angiotensine II-receptorblokkade, formule 1-race, mei '68-generatie, type II-fout, Willem II-sigaar, Wereldoorlog II-film, 17e-eeuws, laat-19e-eeuws, c-sleutel, d-klein, D-groot, X-chromosoom, y-as, y-achtig, tussen-s, d.w.z.-invoeging, mr.-titel, apk-keuring, cd-i-speler, CDA-achtig, CD&V-heid, CT-scan, IQ-test, tl-buis, tso-leerling, tv-kijken, VVD-schap, wc-papier; audio-cd, kleuren-tv, bedrijfs-pc-netwerk, 65+-kaart, &-teken, 60°C-grens.

12. We noteren: 58%-grens, 45⁰-grens en 100⁰C-limiet. Ook schrijven we: 230V-spanning, C14-datering, 98km-rit, 3cc-oplossing, hepatitis B, megatop 50-lijst, top 10-boek, BBC 2-programma, Groen!-voorzitter, OESO-rapport, Lloyd's-achtig en een oma's-fiets.

Rein Leentfaar